

Szerkesztő
hivatal és

Cluj-Kolozsva
L. Pop (Brass.)

Telefon: 3181
Szerk. és kiadóh
977, 228 és 1

Zs. N. Sz. — — — —

Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

Dr. Ramasetter Róbert
Disztér 2. II. 8.

Budapest

KELET

ESZDŐ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRÁK
Romániában

Egész évre — — 650
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 86
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 let
Bukarestben — — 5

Csehszlovákiában

Egy hónapra — — 35
Egy szám — — 10

1925 december 29 Kedd

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 296 szám

5686. Tévét 12

Kelet és Nyugat

— Külpolitikai figyelő —

Az 1925-iki politikai év, amely néhány nap múlva be fog fejeződni, azzal végződött, hogy egy óriási kör feszült ki Amerika, Európa, Ázsia és Afrika fölött. A kör kiinduló pontja Washingtonban van, onnan jön át Európába, végighúzódik az összes államokon, áthajlik Óázsiára és Egyiptomra ér véget. Ennek a szempont körnek a tengelye ott van, ahol Törökország és Oroszország érintkezik egymással, onnét a Fekete-tenger valamelyik pontján. Mintha egy drótkötelet feszítettek volna ki a két kontinens között, — amelyről nem tudni, hogy hol fog elpattanni. Joseph Caillaux volt francia pénzügyminiszter a napokban egy cikket írt, amelyben kifejezi azt a véleményét, hogy mindannyian Amerika kezében vagyunk. És tényleg, a hór ott feszül a legjobban. Amerika ma már legsürgősebben be akarja hajtatni a világ-ábró alatt az európai államoknak nyújtott kötelet. Az európai államok azonban egyáltalában nem tudnak fizetni. Caillaux azt ajánlja, akitsuk meg az addig európai államok szindikátusát, mert csak így látja lehetségesnek a helyzet megoldását. Ennek a szindikátusnak a feladatát pedig az Európai Egyesült Államok jelöli meg. A volt francia pénzügyminiszter egyáltalában nem titkolja, hogy Locarno párti politikai terep hozhat javulást, ez azonban, szerinte, semmit sem ér mindaddig, amíg a pénzügyi Locarno nem jön létre. Caillaux mindkét siralmasnak találja az európai helyzetet és bevallottan fél attól, hogy Amerika egész nap minden egyezményünket és minden szerződésünket felborítja.

A kör, amelynek iva ily roppant felajort, majlik reánk az Atlanti Óceán felől, további ában Kelet felé sem enyhül. A moszkvai kommunista párt éppen tegnap erősítette meg a népbiztosok tanácsának azt a határozatát, amely kimondja, hogy Oroszország semmilyen kötelezettség között nem lép be a Népszövetségbe, ami pedig a locarnoi konferenciát illeti, ebben egy olyan imperialista hiséket jelét látja, amely előbb uróbb ki fogja robbantani a mátk világháborút. A kommunista párt követel ennek alapján, hogy erősítsék meg a szovjetunió katonai védelmét és az az egész monrózu ámbertömeg, amely a Keleti-tenger és Mongol között hullámszik, helyezkedjék defenzív állásba.

Az a fenyegető feszültség, amely itt Keleten mutatkozik, néhány szélességi fokkal lejjebb annyiban enyhül, hogy Törökország, amely a még mindig rendkívül jelentős stratégiai szerepet játszó szorosok, a Bosporusz és a Dardanellek birtokában van, néhány héttel azelőtt szerződési szerződést kötött a moszkvai kormányal. Ez az a tengely, amelyen ebben a pillanatban Európa és a szomszéd kontinensek békéje nyugszik. Mert ugyanígy létrejöhetett volna a két állam között egy véd- és daczóvetség is. Az a tény azonban, hogy egy török-angol háború esetén Oroszország semleges marad és nem hajózza le a vörös katonáit a szorosokon át az európai vizekre, másrésztől az a tény, hogy ha Oroszország háborút kezd, Törökország marad neutrális, egy olyan kölcsönös elbántartását jelenti a szláv és a mohamedán néptömegeknek, amelynek előnyeit mind európai nemzetek érezzük meg elsősorban.

De megérezzük mindazok a népek, amelyek a keleti félre iva alatt, Előzsiában, Arabiában és Egyiptomban laknak. Ezek között pedig különösen megérezzük, akik a kör egy másik súlypontja közelében országunkat építjük. Naponta érkeznek jelentések az egyes arab törzsek mozdulatairól. Az ő törekvéseik már annyira északuszálódtak, hogy a legtöbben nem is lát-

ják azokat tisztán. Tudnunk kell, hogy Arabia most tart ott, ahol az európai népek tartottak a középkorban. A testvérharok, a portyázások, az orvbetörések, a nomád-vándorlások most vannak virágzóban a Vörös-tenger és a Csendes Óceán között. És ez a széles huzás biztosítja még hosszú ideig Anglia hatalmát e területek fölött. A Foreign Office az „Oszd meg és uralkodj!” elv alapján dolgozik. Kiválasztott magának egy szultánt, Husszeint, megtette Hedzsasz királyává, az egyik fiát, Fejszal emirt Irak uralkodójává proklamálta, a másikat, Abdulláht, Transzjordánia trónjára ültette. Ennek a dinasztiának pedig van egy elszánt ellensége, Ibn Saud, a vahabíták szultánja. Ez a két uralkodóház már évek óta harcol egymással és mindazok a jelentések, amelyek még ma is érkeznek a Közelkeletről, ennek a két dinasztiának a torzalkodására vonatkoznak.

Palesztina, amely a két díszasztia közé ékelődik, természetesen a Husszein-család taktikáját folytatta, mert hiszen ez jelenti az arab többséget és az angol politikát. Husszein ugyanis azok közé az arab államfők közé tartozott, akik önmaguk hódoltak be Angliának, mert felismerték azokat a roppant értékeket,

amelyeket Anglia támogatása jelent számukra. Az arab tömegek túlyomó része szintén tisztában van az angol segítség előnyeivel. Egyiptom évek óta nem produkált komoly lázadást a britek ellen és azok, akik odalent jártak, láthatták, hogy mindazoknak a híreknek, amelyek forradalomról szólnak, alig van valami alapjuk. Zaglul pasa, az angolellenes egyiptomiak vezére, az elmúlt esztendőben mindössze egészen rövid ideig lehetett miniszterelnök, a nép bizalmatlan volt felforgató törekvéseivel szemben és a békés Zivár pasát állította helyére. A komolyan gondolkodó arabok rájöttek Anglia történelmi rendeltetésének igazságára. Angliának az a szerep adatott, hogy kulturát vigyen műveletlen területekre és amikor ott már virágzó életet teremtett, visszavonuljon és egy újabb ugaron folytassa kulturáitását. Lehetséges, hogy eljön az idő, amikor az angol csapatoknak véglegesen el kell hagyniok Egyiptomot. Ez az idő azonban még nem érkezett el. A visszavonulás csak akkor történhet meg, amikor az arab tömegek önmagukra is érvényesíthetik ezt a felismerést és megérnek arra, hogy a kultúra továbbvivői legyenek.

Oroszország tovább erősíti katonai védelmét

A moszkvai kommunista párt nap határozatai

(Moszkva, december 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kommunista párt nap, amely tegnap zajlott le az orosz fővárosban, minden tekintetben elfogadta a központi szovjettanácsnak a szovjetunió nemzetközi politikájára vonatkozólag lefektetett alapelveit. Ujlag leszögezték, hogy Szovjetország nem léphet be a Népszövetségbe és nem csatlakozhat a locarnoi egyezményhez. A locarnoi egyezmény nem jelent egyebet, mint az imperialista európai államok készülődését az új háborúra. Éppen ezért a párt elhatározta, hogy a szovjetunió katonai védelmét tovább erősíti.

Ugyancsak határozatot hozott a párt Oroszország industrializálására és ezzel kapcsolatban kimondotta, hogy a szovjetunió jövőjét csakis egy megfelelő átszervezés garantálhatja. Végül éva inti a párt a vezetőséget, hogy telproletár elemeket tagjai sorába felvegyen.

A magyar szocialisták háromnapos kongresszusa

Követelték a polgári pártokkal való együttműködést. Ujra választották a régi vezetőséget

(Budapest, december 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyarországi szocialista-párt a karácsonyi ünnepek alatt háromnapos kongresszust tartott, amely a belpolitikai helyzetével foglalkozott. A kongresszuson megjelentek a külföldi pártok képviselői is. A tanácskozáskor rendkívül éles hangon folytak és több ízben került incidensre a sor. A harmadik kongresszusi napon több fontos határozatot hoztak és végül, annak ellenére, hogy az ellenzéki frakciók erős agitációt fejtettek ki, ujlag megválasztották a régi pártvezetőséget.

A kongresszus lefolyásáról részletes tudósításunk a következő:

A magyarországi szocialisták háromnapos kongresszusát Peyer Károly nyitotta meg. Először a külföldi pártok képviselőit és különös örömet fejezte ki afelől, hogy az olasz szocialisták megbizottja is jelen van. Mussolini nevének említésekor, akit Peyer, mint a szocializmus egyik legveszedelmesebb ellenfelét aposztrofált, a teremben lévő köztöl hatalmas vihar tört ki. A delegátusok felállították és percig üntettek az olasz miniszterelnök ellen.

Amikor a zaj elült, Zsifka Tapalovics, a jugoszláv parlamenti alelnöke, a szarbi szocialisták egyik legintranszigenesebbje állt szólaré és azt hangoztatta, hogy a magyaroknak meg kell találniok a kapcsolatot a balkáni népekkel, mert csak így lehet elkerülni a balkáni népekkel szembeni ellenállás veszélyeztetését.

Farkas István ismertette a párt parlamentári frakciójának jelentését és a következőket mondotta:

— Szomorú dolog, hogy az ellenzéki blokk nem tart eléggé össze és hogy a polgári pártokat nem lehet olyan aktivitásra bírni, amelyent a politikai helyzet megkíván és megérdemel. Helytelennek és végzetesnek tartom, hogy a szociáldemokrata pártot a polgári demokrata pártokkal izoláljuk. Nekünk együtt kell lennünk a parlamentben, mert különben semmit nem tudunk elérni.

A polgári blokkal való együttműködésről heves vita indult meg, amely egy egész napon át tartott.

Stromfeld Aurel, a vörös hadsereg volt vezérkari főnöke, aki a második nap első szónoka volt, kijelentette, hogy a magyar proletáriátus legközelebbi feladata az októberi vívmányok visszaszerzése.

Propper Sándor: Mi nem októberi, hanem pártprogram alapján állunk.

Ebben a pillanatban a fogságából karácsonyra szabadságolt Vanczák János, a „Népszava” három hónapra elítélt felelős szerkesztője lépett a terembe, akit hosszasan és melegen ünnepeltek.

Kéthly Anna bejelenté, hogy a szocialista pártkongresszust, amelynek a pártkongresszussal párhuzamosan kellett volna üléseznie, a rendőrség feloszlatta.

— Egy beszédet mondottam ott, — panaszkodik — amely semmivel nem volt élesebb, mint az, amelyiket a Házban tartottam...

A delegátusok felálltak és energikusan tüntetnek a rendőrség ellen.

ember 25
25, 26 és
en a nagy
t, a cow-
ve bemu-
a tenger
an. Rend-
Ernő
magának
k, hang
l, ha é
zerzi be-
lkatrés-
A vevők
yár meg-
ot a leg-
B. Kelet háztartási cikkek.
k:
345
5:50
4:50
3:50
18
S.
val
k.

A kongresszus harmadik napján kitortek a frakcióharcok. **Holló Lajos** a debreceni parlamenti frakció egyes tagjairól mond súlyos kritikát. Azzal vádolja őket, hogy nem teljesítik kötelességüket és távoltartják magukat a pártmunkától.

Dr. Kiss Jenő azt az indítványt teszi, hogy abban az esetben, ha a nemzetgyűlést meghosszabbítanák, a szocialista képviselők tegyék le a mandátumukat.

Payer javaslatára ezt az indítványt elvetik. Erre óriási vihar tör ki, a karzatokról röpdulákat szórnak le a pártvezetőség ellen és végül a rendőrség kénytelen közbelépni. A rendőrök több fiatalembert ütlegelni kezdtek és hármat közülük letartóztattak.

A késő délutáni órákban megtartották a szavazást, amellyel a régi pártvezetőséget újból megválasztották.

Egy „francia” izraelita

A magyar kormány párt értekezletén Klebelsberg Kunó kultuszminister a napokban beszámolt genfi utjáról és beszédében többek között a következőket mondotta:

— Lucien Wolff, egy francia izraelita a Népszövetség elé vitte a numerusz klaususz ügyét.

A kultuszminister e kijelentésével kapcsolatban egy budapesti napilapban a következő igen szellemes cikk jelent meg:

Ki ez a francia izraelita, aki csak úgy „mir nix — dir nix” a Népszövetség elé visz egy ügyet s oly határozatot provokál a világ népei részéről, mellyel grófoknak és minisztereknek kellemelekedik? „Főne nagy legény lehet ez a francia izraelita”, gondolhatták magukban az egyesepárti képviselő urak, mikor leendő pártvezetőknek beszédét a legpédásabb csendben végighallgatták. No de szerencsére ott volt Genfben Kuno gróf, akivel szemben még a Népszövetség is megválogatta szavait s határozatát udvarias formába burkolta: a Népszövetség nem „követeli”, hanem csak „elvárja” a numerusz klaususz mielőbbi megszüntetését, s így gróf Klebelsberg teljes diadallal tért haza Genfből.

Végtelenül sajnálom, de ezt a diadalt kénytelen vagyok megkontránálni s előre bemondom, hogy ezt a partit feltétlenül gróf Klebelsberg fogja elveszíteni.

Feltéve (de meg nem engedve), hogy én lettem volna gróf Klebelsberg helyén és feltéve (de még kevésbé engedve meg), hogy az volna az álláspontom, ami az övé, — én, aki politikával soha még egy vasat sem kerestem s így ehhez a mesterséghez nyilvánvalóan nem is értek, előtérve egyszerű paraszt eszemet, így jártam volna el.

Amikor a numerusz klaususz a Népszövetség napirendjére került, nem egy diplomatától, hanem valamelyik értelmeibb szolgától megkérdeztem volna, hogy ki az a Lucien Wolf? Ez esetben ugyanis hazatérve, nem adtam volna ziccart az újságíróknak azzal, hogy „francia izraelitanak” neveztem egy urat (pardon, izraelitát) aki nem francia, hanem angol. Az informálódást szükségesnek tartottam volna, mert én már tudom tapasztalataimból, hogy nem mindenki francia, aki jobban tud franciául, mint én.

Különben ezt a Lucien Wolfot mindenki lenézheti és per „valami izraelita” emlegetheti, csak mi ketten nem tehetjük ezt: én és gróf Klebelsberg. Tudniillik nekünk, már mint nekem és gr. Klebelsbergnek, ez a Lucien Wolf közös kollegánk. Nekem, mint öreg újságírónak illik tudnom, hogy a világ legelső lapjába, a londoni „Times”-be a legtöbb külpolitikai vezércikket valami negyven esztendő óta ez a bizonyos izraelita írja. Gróf Klebelsbergnek pedig, aki a Magyar Történelmi Társulat elnöke, ezennel elárulom, hogy létezik a világon valami Historical Society of England, amelynek ez a „bizonyos izraelita” már akkor elnöke volt, amikor gróf Klebelsberg megszületett.

Ha pedig nem valami fáradalmas nyomozással, hanem egyszerű kérdezősködéssel megtudtam volna, hogy ki ez az izraelita, akkor hazaérkezvén, nem beszéltem volna róla a pártértekezleten per „valami izraelita”, mert tudtam volna, hogy megragítom vele Bud Jánost. Bud ugyanis évtizedekig volt a

statisztikai hivatalban s így tud számolni is. Ennél fogva nagyon hamar meg tudja oldani azt a tréfás egyenletet, hogyha az idén a szegény magyar népnek — a költségvetés szerint — ennyi meg ennyi milliárdot kellett kiizzadnia a „külföldi sajtó információk”, — mennyivel többet kell kiizzadnia e megnyomorított népnek a jövő évben, miután az ország kuluszminisztere Anglia egyik legrégibb és legtisztább publicisztáját s a világ legelső lapjának külpolitikai vezércikkiróját per „valami izraelita” kezeli?

S arra is gondoltam volna, hogy több nap, mint

Incidens az olasz-osztrák határon

(Róma, december 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az „Agencia di Roma” hivatalos jelentése szerint a tiroli olasz határon néhány nap óta rendkívül feszült helyzet uralkodik. Olaszország és Ausztria felől bizonyos felelőtlen elemek megkísérelték a határközlekedést megakadályozni és az ellenségeskedések kirobbanására alkalmas hangulatot teremteni. Az olasz táv-irati ügynökség annak a véleményének ad kifejezést, hogy bizonyos körök zavart akarnak támasztani Ausztria és Olaszország között. Diplomáciai körökben intervenció történt, hogy a határincidenseket megvizsgálják és a rendbontókat megbüntessék.

Dél-Ausztria politikai körében már régóta várták a faszisták által beígért betöréseket. Mostani incidens valószínűleg csak bevezetője annak a sorozatos demonstrációnak, amelyet szélsőséges faszista körök terveznek annak dokumentálására, hogy Olaszország komolyan aspirál Észak-tiroliakra. Hasonló puccsokkal fenyegették meg a faszisták Svájcot is, de a szövetségi kormány erélyes közbelépésére az olasz kormány hivatalos kommunikéban kijelentette, hogy nincsenek hódító szándékai Svájc olasz részeivel szemben.

Akció indul a zsidó agrársérelmek orvoslásáért

Az E. Z. N. Sz. kolozsvári csoportjának gyűlése

(Cluj-Kolozsvár, december 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagy érdeklődés mellett folyt le az E. Z. N. Sz. kolozsvári helyi csoportjának vasárnap délelőtt megtartott választmányi alakuló gyűlése. A Szövetség központjának képviselőiben dr. Fischer József elnök jelent meg. A gyűlést Boskovics József csoportelnök nyitja meg s a gyűlés levezetésére dr. Erdélyi Dávid alelnökökért kéri fel.

A napirend első pontja a kolozsvári helyi csoport által megválasztandó jogvédelmi biztos kérdése volt. Dr. Erdélyi javaslatára ezen tisztségre dr. Schreiber István ügyvédet választja meg, aki a megbízást elfogadja.

A gazdasági bizottság jelentését dr. Goldner Mihály ügyvéd terjeszti elő, aki hosszabb beszédben indokolja az előterjesztett költségvetés tételait, amelyben a központi hozzájárulás mellett nagyobb összegek vannak előirányozva kulturális célokra, ifjúsági munka pártolására és a helyi csoportok állandó helyiségének fenntartására. A választmány a költségvetést megszavazza. Dr. Erdélyi Dávid előterjesztésére kimondja ezután a gyűlés, hogy a csoport vezetősége, amely az elnökségből, az egyes ügyosztályok referenseiből és az ifjúsági egyesületek kiküldötteiből áll, hetenkint egyszer, a teljes választmány pedig havonként egyszer tart gyűlést. Ezután Lövinger Jakab, a szervezeti ügyosztály referensének előterjesztésére a választmány a helyi csoport titkári állására Weisz Oszkár joghallgatót választja meg.

Dr. Hamburg József, akit a választmány a kultur ügyosztály vezetésére kér fel, széleskörű programot olvas fel a helyi csoport kulturális tevékenységére vonatkozólag, amelyet legközelebbi számunkban ismertetni fogunk. Ezután Weinberger Nándor, az E. Z. N. Sz. főtitkára ismerteti a Szövetség hebraizálási programját és kifejt a héber nyelv tanulásának és terjesztésének szükségesét és nevelő hatását.

Javaslatára a választmány tagjai megalkotották a nyelv-kurzusokon részvevő első három csoportot, amelyeket követni fognak a többiek a jelentkezők száma szerint. Gyárfas Dező házi vezetője, lépjen érintkezésbe a Föld című hatilap szerkesztőségével és hasson oda, hogy a héber nyelv és irodalom terjesztése végett ezen lap hasábjain levél rendszerű héber nyelv tanfolyam jelenjen meg. Dr. Fischer József felvilágosítja a választmányt, hogy a lap szerkesztősége már régebben tervek vett egy ilyen nyelvtanfolyam föléletét s már a legközelebbi időben meg is valósítja a tervet.

Dr. Fischer József ismerteti ezután azokat a sérelmeket, amelyek az agrárreform következtében

kolbázt — lass még rá alkalom, hogy megint Genfbe kell menni. Én is el tudtam volna hitetni az egy-séges kisgazdapárttal, hogy „az ügy el van intézve”, — de önmagammal már nem tudtam volna elbitetni. Nekem is rossz a természetem s én is szeretek az emberekkel összeveszni; de ahova még vissza kell mennem s ahol még kérnem kell jóindulatot, barátságot és pártfogást, azokkal összeveszsem tiltja józan paraszt eszem.

Mindenesetre kíváncsian várom a kezdetnek folytatását, hogy mit fog mondani mindezekhez márciusban a Népszövetség Tanácsa?

a zsidóságot számos helyen érték. Eltekintve attól, hogy a törvény maga is figyelmen kívül hagyott számos olyan intézkedést, amelyek zsidó gazdák érdekeit élettévőgőn érintik, de a törvény keretein belül annak végrehajtása során is annyi mellőzés, félreértés és hátrány érte a zsidó gazdalkozóságot, hogy annak orvoslására az amugy is súlyos vérvesztéséget szenvedő zsidótársadalom érdekében feltétlenül meg kell tenni a megfelelő lépéseket. Sürgősen össze kell állítani azon gazdák névsorát, akiket a törvény végrehajtása során igazságtalanság ért, akik az agrárreformban a számukra meg hagyott jogokból is kizáratt k. Hisi hogy mértékadó helyen kellő felvilágosítás után jogorvoslatra lehet számítani.

Javasolja, hogy ennek a fontos kérdésnek kidolgozására és az ügyek vezetésére a választmányt Dr. Schönberger Menáse ügyvédet, a helyi csoport politikai osztályának vezetőjét bizza meg javaslatot a választmány egyhangú lelkesedéssel elfogadja. Ezután dr. Schönberger tartja meg előzáróját a kérdésről kapcsolatosan. Ismeri a sérelmeket, tudja, mily súlyosan érintenek ezek számos zsidó existenciát, de tudatában van azoknak a nehézségeknek is, amelyek a jogorvoslat és a jóvátevés útjában állanak. Készséggel vállalja a megbízást s reméli, hogy egységes fellépéssel és kellő felvilágosítással sikerül fog további anomáliáknak elejét venni.

Ausländer Lajos alelnök előterjesztésére a választmány köszönetet mond Weinberger Nándornak és Székely Bélának a helyi csoport megszervezése körül kifejtett tevékenységükért. Továbbá a választmányi tagok sorába iktatja Székely Bélát, Katz Dénest, Kappel Lúdot és Fischer Mártont.

Dr. Erdélyi Dávid zárószavai után a választmányi gyűlés jóles hangulatban véget ért.

Kereskedők figyelmébe!

ruzsóvők, szőnyegek, ággyarni-rák, nencsertakarók, gyári árban

Back Bernátnál, Oradea-Mara Pata Regina Maria 1. sz. szerezhető be.

Zsák
Ponyva

Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető

Albala Izsó
Timisoara

Piata Traian No 10

Szővőgyárak figyelmébe! Festünk bármilyen gyapju, műselyem és pamut fonalat, színtartóan, bármilyen színre.

„Kristály” kalfestő vegytisztító Cluj. 500 és gőzmosógár

a V A fővonal csak h és Körös vidéke

(Cluj-Kolozsvár, tudósítójától.) Most, előreláthatólag elmu bontakozk ki a k medrákból kiszabad visszahúzódtak, a h olvadás, de a puszt fogják emlékeztetni mult itéletidőre. E szomszított házak, el vasutak és vaspor jayveszékelt jelzik oly ritka d ember

Legnagyobb ar viz az Aranyos és a kéken lévő köz-ge tenetes képít mutat san fekszik, nem le nak, de annál több amely részben még A munkálakátok tak. Hozzávetőleg egyes ipartelek szenevedtek. Így gyárnál, amely n viz, az áradat elvá kár körülből k szenevedett azonb

Másik főfészke a három Körös vi telep és körülbelt Hollód község hat ladt a vízbe. A k kilométeres távols földeket. Még n végzett a Fehér jeno környékén, hajléktalanok. Az rá Kiszjedő község zeli Erdőhegyre a három nap óta t világtól és menté lehet. Haronlóan és Miske községe szerint, a háztető délután Temevá el a község felé.

Vasárnap dél tinescu földműve miniszterek, akik tek Kisjenőre, éhbájtól megm vármegyei prefek fektus. Borosjen tudni, mi van a a csőtörtőki viha telefonvezetést kapni nem lehet több ember h Erdőipar rt. kis kás és egy tiszt sükre csak ma

Kolozsmegye szinte kivétel n rokat szenevedte szólván teljeze Ugyar csak rom községeket, sho bét ember puszt l patt meg és a A ház egy bats dott. Elsdorta mányát, valami kár meghaladja vedtek az Árvi Apahida, Közé részben ki kell tűzértségnek kel segítéggel szé

Négy Chanukkaestély

(Cluj Kolozsvár, december 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közbejött ünnepek, valamint a katasztrófális árvizek következtében a vasuti forgalomban beállott zavarok miatt csak most áll módunkban az erdélyi zsidóság által ezidén örvendetes nagy számban rendezett chanukka-estélyek egy részéről beszámolni. Ezekről az ünnepélyekről az alábbi tudósításunk számol te:

Nagyszalontán dr. Nébel Ávrám főrabbi december 15-én tartotta meg tanítványaival a Chanukka estélyt az Appoló mozgó zsufelásig megelt helyiségében. Az ünnepélyről Sara alezredes, a város nobiles térparancsnoka, aki mindvégig ott maradt az előadáson, a legszebb dicséret és elismerés hangján nyilatkozott. Az ünnepélyt a királyhimnusz, az 101. zsoltár és a Máz czar vezette be, amelyet dr. Nébel főrabbi tanítványainak énekára adott elő, az ugyancsak a növendékekből került zenekar nívós kíséréte mellett. Gyertyagyújtás után a mélyenszántó szép ünnepi beszédet dr. Nébel főrabbi tartotta. Grosz Imre prófétus gyónt Pata Józseftől elszavalt a „Jeremiás próféta levelét a babiloni száműzöttekhez. Krausz Sándor a „Menora“, Weisz Annuska pedig „Eljőzök-e“ című verset adták elő tetszéssel. Kemény Ius sokat ígérő alténekessé Patai csillag: „Jesufat völgyében“ című dalával és egy ráadásai hódította meg a közönséget Szilas Panni zajos tetszés mellett szavalt el Elmann József hegedű- és Elmann István zongorakíséretével Arany-Frankl Major: „Az utolsó fűpap“ című szimfonikus melodrááját. Nagy hatást váltott ki dr. Pap Pfeiffer Izák monori főrabbiak „Uj lángok gyuladnak“ című drámai jelenet, amelyet Kileuc szalontai kislány adott elő. A bájos darab szereplői nyolc chanukka-mécs, élőkön a samesszel, akik a Máz czar dallemélit meglevevénélé kiépnek a Menorából és előadják a Makkabeusi idők csodaregét. Az énekár és a zenekar szép szereplését Fischbein Ella és Tardos Magda disztingvált zongorajátéka egészítette ki. A konferánsz szerepét dr. Glück Aron töltötte be szellemesen. A nyomtatott műsor osztogatásáról befolyt összeg egyrésze a Keren Kajemetnek jutott.

A retzei Aviva Chanukka-estélye december 20-án zajlott le. Az estélyt Volf Klári prófétája vezette be, aki Giskalay egyik versét szavaltta határozatosan. Ezután nyolc hisleány Menora-jelenete következett. A napokban elhunyt Léviának „Zsidó öröm“ című költeményét Salamon Jolán szavaltta el, mely után Kőszegi Piri Grieg „Anitra táncát“ interpretálta. A táncszámt Lőwinger István kísérte, akinek külön száma is volt. Grün Aranka és Schneider Fridus orosz tánc, Grün Judt és Mátyás Judt román tánc nagyra tetszett. Ligeti Errő: Ruth című szindarabját Volf Klári, Mátyás Ius, Salamon Jolán és Mátyás Judt drámai átérzéssel adták elő. Külön attrakció volt Kohl Bözsi és Hirsch Aliz babatánc, Grün Aranka, Schneider Fridus és Hirsch Celi egy kedélyes szindarabban hangolták jókedvre a közönséget, mely előadás végével, bár tánc nem volt hajnali ötig a Barisszia által rendezett kommerszen együtt maradt. A rendezés Grün Hani és Legmann Jakob érdeme. Az estély, amely ugy anyagilag, mint erkölcsileg kitünően sikerült, a K. K. L. javára rendezték.

Szatmáron az Aviva és a „Moisa Glazner“ valamint a „Theodor Herzl“ Barissziák e hó 17-én nívós és kitünően sikerült Chanukka-estélyt rendeztek. A chanukkagyertyák felgyújtása után Goldstein Fülöp, a Barisszia Herzl roszionja ismertette a chanukka jelentőségét. Róth Bözsi Giskalay verset szavalt, Glück Andor Ujvári Péter egyik novelláját olvasta fel. Ezután Igaz Eta Biálák „El Hacipor“-ját énekelte el, akit hegedűn Herskovits Béla kísért. Hoffmann Nándor saját novelláját, Klein Anna szatírát adták elő. Szünet után Jónás Sándor Giskalayverset szavalt, majd Kroo Lajos „Chanukka énekét“ olvasta fel Klein Sándor. A mindvégig változatos műsort még Májer Simon, Spitz Heléna, Hoffmann Eta, Jeremiás Bözsi, Glück Andor, Villinger József Avivák, illetve barissziánusok tették élvezetessé. Az ugy erkölcsileg, mint anyagilag legjobban sikerült estély a késő éjjeli órákban ért véget.

Székelyudvarhelyen december 13-án vasárnap délután nagyszámban közönség jelenlétében tartotta meg a kis Aviva és kis Barisszia avatónnapját. A „szimchu vóosz-szu“ héber induló ütemeire való felvonulás után a leányok és fiuk istették a foga-

dalmat, majd Lichtenstein Irénke és Gottesmann Sanyi üdvözölték a közönséget. A gyerekeket a helyi csoport, a nagy Aviva és Barisszia navében dr. Kálmán József, Dávid Margit és Hirsch Jenő üdvözölték. Kálmán Lili, Fink Mózses „Salon“ című költeményének elszaválásával, Ács Gyuri a KKL fontosságáról tartott előadással érték el nagy sikert. A műsort több héber dal előléklése egészítette ki. A két kis csoportot Fink Mózses barissziánus vezetési és nevelési dicséretreméltó odaadással. December 19-én, szombat este a nagy Aviva és Barisszia rendezett Chanukka-ünnepélyt. A Makka beus induló előléklése után Fischer Irén, Patai

József: Bus lángok című költeményét szavaltta nagy sikerrel, majd Fink Mózses mondott magvas ünnepi beszédet, amelyben párhuzamot vont a Makkabeusok által vívott szabadságharc és a mostani honfoglalás között. Salamon Jenő „Chalucmozgalom“ című értekező előadásában ismertette a chalucizmust, annak jelentőségét. A jelenlévőktől gyerekeiknek chalucizmusban való nevelését és egy kisebb chalucitelep létesítését kérte Guttman Zigmund, Kiss Arnold: Ne feledd a lángot című költeményének elszaválásával ért el hatást. Az egyes számok között a közös kar héber dalokat énekelte. Az ünnepélyen a K. K. L. részére folytattak gyűjtést.

Konfliktus Károly trónörökös és Bratianu Jonel között

Lényeges változások várhatók a román diplomáciában

(Bucuresti-Bukarest, december 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bratianu Jonel és Károly trónörökös között konfliktus keletkezett azon repülőisztek ellen indított vizsgálat miatt, akik a Focker repülőgépeket átvették. A trónörökös tiltakozott az ellen, hogy vizsgálatot indítsanak repülőisztek ellen, mielőtt őt, mint aki a repülőhadereg legfőbb parancsnoka, erre vonatkozólag megkérdeznék. A napokban hazaérkezék Károly trónörökös és ekkor kerül elhatározásra a konfliktus.

Bucuresti-Bukarest, december 28. Bibescu herceg és Titulescu között az amerikai adósok körül keletkezett konfliktus ellentéze faggóben maradt, amíg Titulescu hazajön Amerikából. Ha Titulescu vádjai Bibescu ellen beigazolódnak, akkor helyébe Boirescut fogják kinevezni. Szó van arról is, hogy a berlini román meghatalmazott miniszter, Naout is visszahívják, illetve kicserélik.

Angheliescu rehabilitálja az érettségien elhárított diákokat

Miniszeri körrendelet, amely megállapítja, hogy a tanárok nem végezték be a tananyagot

(Cluj Kolozsvár, december 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szomorú emlékeztető érettségi vizsgák után a kisebbségek és a román szülők orvoslástereső panaszaira Angheliescu közoktatásiügyi miniszter azonnal a stereotíp válaszal zárkozott el a vizsgafeltételek enyhítéséről, hogy a diákok nem tudtak és a legel méltó elalános ismereteknek sincsenek birtokában. A megintoktatási törvényjavaslat parlamentári vitájával az összes ellenzéki és kisebbségi pártok követelték az érettségi törvény módosítását. Angheliescu miniszter most is

és az érvéki vizsgátnál aszisztált inspektorok jeleltéséből megállapítható, hogy a tanárok jelentős része nem fejezte be a tantervben előirt tananyagot. Az egyes jelöltek gyeagsége és

a vizsgák eredményei tehát nemcsak a diákoknak, hanem bizonyos mértékben a tanároknak is tulajdonítható.

A minisztérium felhívja a középiskolai tanárságot a vizsgák megkezdése előtt a tanterv követelményeire, amelyekkel az a helyzet jár a tanulók jelenlegi helyzetére és jövőjére. A tanároknak számot kell vetniük az a nagy erkölcsi felelősséggel, amelynek birtokában kell hogy legyenek. Az érettségi redukálása valamennyire igazolja ugyan a tananyagbeli elmaradásokat, mégis minden tanárnak úgy kellene beosztania a tananyagot, hogy a rendelkezésre álló órák alatt befejezhesse. A miniszter elvárja, hogy a jövő évben nem fog többé ilyen jelenséget látni.

a bukások nagy számának minden ódiuumát a kisebbségi diákokra háritotta.

Ezek után annál feltünőbb tehát az a körrendelet, amelyet a miniszter a napokban írt az összes középiskolák igazgatóihoz. A körrendelet, amely a megbukott diákok becsülését rehabilitálja, szószérien forlításban így hangzik: „Az érettségi vizsgák a öbözöttárok elnökeinek

Pro Palesztina liga alakult Nagyváradon

Megválasztották az új vezetőséget

(Oradea Mare-Nagyvárad, december 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délután 5 órakor a nagyváradai Kereskedelmi Csuok nagytermében tartotta alakuló gyulését a nagyváradai Pro Palesztina liga. A liga, amely eddig tekintélyes összeget gyűjtött a Keren Kajemet és Keren Hajjeszód céljaira, nagyszámban közönség jelenlétében, impozáns keretben választotta meg első vezetőségét.

Wagner Lejosné, Waldner Ignácné, Dr. Palmái Henrikné, Goldstein Mózsesné, Deutsch Nandorné, Wasserstrom Sandorné, Czitter Jenőné, London Lujosné, Rona Andorné, Groó Gézáné, Neumann Károlyné, dr. Fischer Imre, Klein Mórné, Rippner Faruzsné és Marchit Jenőné.

A választások megkezdése után Bárdos Lure dr. tartott lelészítő beszédet, hangsúlyozva, hogy minden zsidó asszony pntek esti gyertyagyújtáskor legalább öt lejt dobjon a perselybe.

Ezt megelőzőleg Winkler Janka asszony, a kolozsvári Tarbut igazgatónője tartott másfélórás rendkívül érdekes előadást a palesztinai rök helyzetéről és beszéd végén fokozottabb munkára hívta fel a liga nétagjait.

* Nagyváradon hirdetések előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéz az Uj Kelet nagyváradai képviselője, Blum Zsigmond, Ezredévi emléktér 2. (ernyőüzlet.)

Uána Szónyi Géza dr. ismertette a Pro Palesztina-liga programját. Ezután Blum Zsigmond a helyi bizottság nevében tette meg javaslatát a tisztessé megválasztására. A beérkezett jelöléslista alapján a következő tisztikart választották meg. Diszelnök: Nussbaum Sámuelné, elnök: Dr. Weimann Jenőné, ügyvezető alelnök: Dr. Winkler Mórné és Munk Mórné, Dr. Markovits Ignácné, Rippner Farkasné. Pénztárnok: Katz Rudolfné. Ellnök: Eckstein Samuné és Winkler Manoné. Választmányi tagok: Schönberger Armiáné, Dr. Pogány Gyuláné, Láng Samuné, Dr. Kohányi Rezsóné, Fehér D. zóné, Kun Gyuláné, Dr. Steiner Ervinné, dr. Bárdos Iréné, Winkler S. né, Lichtman Miksaé, Dr. Breuer Miksné, Molnár A. né, Szilágyi Ernőné, Bársony Vilmosné, Fischer Jenőné, Horovitz Józsefné, Dr. Markovits Andorné,

Nagy harisnyavásár

- melyen leszállított árákkal
- Köött harisny, minden színben..... Lei 25
- Fohr barisaya minden színben..... Lei 58
- Muszlin harisnya divatszabon..... Lei 69
- Céna muszlin, minden színben..... Lei 96
- Selyemfűzől harisnya, minden színben, Lei 125

BLATT -- Főtér 13. szám
Divalkentükben és költőtarukban óriási választék.

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztított.

az Uj Kelet... Szerkesztők... 240... az Uj Kelet... H... kulisszatit... Uj Kelet, h... tábornokot e... és a geográf... komoly gon... pallált had... megoldotta a... varatlanul m... földrajzi inté... niszter, amin... megáresedett... tábornok a g... sz 1912. évi... nitaru táborn... Kolo... készségele... lenedikén... városának... és benső fa... Kolozsvár h... fejdizek me... pedig serény... Ez a siker... Erdly zsidó... éveken nem... jétékony inté... alapítja me... egészítje le... árvaháznak... invitálása, n... egy életre h... azokban, akik... Válsá... tung“. Bcsb... zeitung“, a... válsággal küz... mozgásért fo... válságának... nyomda- és... annak a társ... dese, melybő... rutálódott, le... a lengyelorsz... számban olva... remélhetőleg... ez a hivatás... organum tová... Dorl... ter; inzultált... restből jelentik... asp Alexandra... tali helyiségbe... niszter valami... dákben kereste... való hivatkozás... A volt miniszte... madt Crasnarur... fel. Az incidens... tériumban, ahol... len volt az eset... Popovici eljárás... eidensről azonn... Megala... Kolozsváron... amelynek Erec... sár megnyilván... kezletén magál... Az értekezleten... „Merkaz Hamiz... ismertette a Mi...

HIREK

az Uj Kelet az egyetemes zsidó és keresztény népszólalás napilapja
 Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Erzsébet
 Felelős szerkesztő: Dr. Marics Erzsébet
 Előfizetési árak: Egy hónapra 35 lei, szegényebb körökre 40 lei, félévre 40 lei, egész évre 80 lei.
 az Uj Kelet cíkjének népszólalásait és levelezőjeitől megjelölés nélkül nem fogadják meg.

A mai naptár

Kedd
 5686. Tézét 12.
 1925. dec 29.

Holban tábornok áthelyezésének kúliisszatitkai. Legutóbbi számában jelentette az Uj Kelet, hogy fasiszta kijelentései miatt Holban tábornokot elmozdították a második hadtest éléről és a geográfiai intézethez helyezték át. Ez a szankció komoly gondot okozott a minden oldalról megátérpelt hadügyminiszternek. A véletlen azonban megoldotta a kényes helyzetet. A kritikus reggelén váratlanul meghalt Radu Torceanu, a hadsereg főideológiai intézetének parancsnoka. Mardarescu miniszter, amint értesült erről, azonnal intézkedett a megüresedett állás betöltéséről. Így került Holban tábornok a geográfiai intézet élére, helyébe pedig az 1912. évi balkánháborúból ismert Popescu Samaru tábornok került a második hadtest élére.

Kolozsvár legnagyobb szabású bálja kétségtelenül az izraelita nőgyűlés január kiadásában megrendezésre került. Erdély fővárosának legimponálóbb, legegységesebb és bensős tartalmában leggazdagabb mulatsága. Kolozsvár hölgyei már most vetekeznek az izléses fejdíszek megválasztásában. A bál helyszíne sága pedig serényen és lelkesen dolgozik a bál sikerén. Ez a siker ugyanis olyan erőteljes nyereséget hozt az Erdély zsidó közéletének, amiből fogható az utóbbi években nem mutatott fel az ország egész egyetemes jótékony intézménye. A fejdísz bál jövedelméből alapítják meg a leányvárházat amely méltó kivégésztje lesz a közmelegedésre működő fiúvárháznak. Senki, akihez eljut a bál bizottság invitálása, ne mulassza el eljönni a tába, amely egy életre kiható felemelő emlékként fog élni mind azokban, akik ott meg fognak jelenni.

Válságban a „Wiener Morgenzeitung“. Bécsből jelentik: A „Wiener Morgenzeitung“, a bécsi cionisták nivós napilapja válsággal küzd. A lap igazgatósága anyagi támogatásért fordult olvasóközönségéhez. A lap válságának a súlyos bécsi gazdasági krízis, a nyomda- és papírárak hirtelen emelkedése és annak a társadalmi osztálynak az elszegényedése, melyből a lap olvasóinak nagyrésze rekrutálódott, lett az okozója. A bécsi, valamint a lengyelországi zsidóság, amely szintén nagy számban olvassa a „Wiener Morgenzeitung“-ot, remélhetőleg mindent meg fog tenni, hogy ez a hivatása magaslatán álló cionista sajtóorganum továbbra is megjelenhesse.

Dori Popovici volt bukovinai miniszter, inzultálta Crasnaru államtitkár. Bukarestből jelentik: Kinos incidens játszódott le tegnap Alexandra Crasnaru belügyi államtitkár hivatali helyiségében, Dori Popovici volt bukovinai miniszter valami erdőácvérési terminus sürgetése érdekében kereste fel az államtitkár, aki a törvényre való hivatkozással magtagarta a kérés teljesítését. A volt miniszter erre teljesen kikelve magából támadt Crasnarura, aki Popovicit távozásra szólította fel. Az incidens óriási feltűnést keltett a minisztériumban, ahol véletlenül Saveanu miniszter is jelen volt az esetenél. A miniszter, aki szerint Dori Popovici eljárása teljesen méltánytalan volt, az incidensről azonnal informálta a miniszterelnököt.

Megalakult a Mizrachi helyicsoportha Kolozsváron. A kolozsvári zsidóság bithü rétege, amelynek Erec Jiszráél iránti szeretete tetteket akar megnyilvánítani, december 27-én tartott értekezletén megalakította a Mizrachi helyicsoporthát. Az értekezleten rabbi Mosch Givalter, a csernovitzi „Merkaz Hamizrachi“ kiküldöttje alapos előadásban ismertette a Mizrachi fontosságát és mulhatatlanul

teljesítendő kötelességeit, rámutatva arra, hogy sehol a világon oly eredményekkel kecsegtető Mizrachi munka nem folytatható, mint Erdélyben és a csatolt területeken. Nagyatású előadása után az értekezlet a Mizrachi helyicsoporthának vezetőségét választotta meg. Elnök: Weisz Gyula, alelnökök: Sajovits Náhán és Waldner Mór, pénztárnok: Rosenthal Gyula, ellenőr: Friedmann Herman, bizottsági tagok: Kepces Samu, Frenkel Emanuel, Spé'er Mór, Rosenberger Checkel, Rosenberg Lajos, Ernst r A. József, Finkelstein Arthur, Wohl József, Rosenfeld Dávid, valamint a „Ceire Mizrachi“ kiküldöttjei: Ullmann Andor és Wohl Hermann.

„Napirenden vannak Zilahon a kiküldetésok“ cím alatt a közelmúltban zilahi tudósításunk alapján egy újságcikk jelent meg az Uj Keletben. Most arról értesítenek bennünket, hogy dr. Pavel Constantin Szilágy megye prefektusa a kiküldetésokkal kapcsolatban pártatlanul járt el.

Eljegyzés. Stössel József Szászsebes és Márk Szerén Nagyszében jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)
 Kis Margit Gacsály és dr. Weisz Izra Braov jegyesek.

A kolozsvári Staut Szilveszter-estéje. A Staut Negustoresc kolozsvári csoportja december 31-én Szilveszter-estélyt tart saját helyiségében. Az estély iránt, amelyen a kereskedelmi élet reprezentánsain kívül a közgazdasági számos kitűnősége lesz jelen, már most igen élénk érdeklődés nyilvánul meg.

Dienzl Oszkár zongoraművész megmérgezte magát. Budapestről jelentik: Diez Oszkár, a hívaló magyar zongoraművész, aki többször járt Erdélyben is és akinek hangversenyei mindannyiszor eseményszám: mentek, karácsony másodnapján veronállal megmérgezte magát és rövid szenvedés után meghalt. Dienzl öngyilkossága rendkívül nagy feltűnést keltett a magyar főváros művészörsében. Beszavartottak szerint a művész azért vett végtét életének, mert első feleségét, Rácz Erna hangversenyénekemót, akitől szelött néhány évvel Márton Gyula díszmáru nagykereskedő feleségének a kedvéért elvált, visszakívánta, Rácz Erna azonban nem akart visszatérni első férjéhez. Dienzl emiatt rádkivül elkeseredett hangulatban volt, hosszú idő óta álmatlanság kínozza és ezért ugyszólván minden este veronált szedett. Karácsony másodnapján háromszoros adagot vett be, amely hamarosan végzett vele. Dienzl, aki negyvenkilenc éves volt, már békésidőben a legkiválóbb zongoraművészek és zeneszerzők közé számították. Temetése kedden déltuba fog végbemenni a kerpesi temetőben.

Felmentették a szélhámosság vádja alól Rosenberg Pált. A különböző szélhámosságok elkövetésével vádolt Rosenberg Pál, ma állott bírál előtt. A vád legfőbb pontjaként az szerepelt, hogy Rosenberg Pál állít lag Dr. Florescu álnévvel számos szélhámosságot követett el és a kolozsvári közközbizottság ellopott egy értékes mikroszkópot. A mikroszkóp tolvaja időközben megkerült és így Rosenberget a lopás vádja alól a törvényszék fölmentette, azszal az indokolással, hogy személye ellen semmiféle büntett elkövetése nem nyert bebizonyosodást.

Harmincezer font értékű ékszer loptak egy angol lordtól. Londonból jelentik: Az utóbbi évek egyik legnagyobb és legmerészebb betörését követték el ismeretlen tettesek a sombatról vasárnapra vi radó éjszakán lord Inwerforth arnosgrovei kastélyában. A betörők több mint 30 ezer font (harmincmillió lej) értékű ékszeret vittek el. Lord Inwerforth, aki néhány nagy részvénytársaságnak az elnöke és az egyik legnagyobb skóciai földbirtok tulajdonosa, karácsony hetére rokonokból és ismerősökből álló nagyobb társaságot hívott meg magához. A vendégek este félkilenc óráig az ebédlőben tartózkodtak, ahonnan a táncterembe vonultak át, amely éppen lady Inwerforth háló

szobája alatt van elhelyezve. Amikor éjjel után két órákor a társaság szétoszlóban volt, hirtelen segítségkérő kiáltásokat hallottak a hálószobából. Lady Inwerforth már éjjelkor visszavonult lakosztályába, ahol s.ekrényeiben rakosgatott. Megdöbbenéssel vette észre, hogy az a titkos fiók, amelyben családi ékszerreit tartotta, fel van feszítve és teljesen üres. A háziaszony kiabálására az egész társaság az emeletre tódult, majd átkutatták a kastély összes szobáit és mellékhelyiségeit, anélkül azonban, hogy a betörők legesekelebb nyomát sikerült volna felfedezniük. A betörők felhasználták az estélyt és mi alatt a tánc javában folyt, végrehajtották tettüket. A rendörség, melynek az esetet azonnal bejelentették, nagy aparáttal fogott hozzá a nyomozáshoz.

Ismét elfogták Korozsán Tódort. Jelentette már az Uj Kelet, hogy a kolozsvári rendörségnek hosszú nyomozás után az elmúlt hetekben sikerült letartóztatnia Korozsán Tódort, a hírhedt falábú betörőt. Korozsán azonban még az elfogatását követő éjjelen cellájából is meretlen módon megszökött. A kolozsvári rendörség a megszökött betörő ellen országos körözölevelet bocsátott ki, amelynek személyi leírása alapján, amint azt dési tudósítónk jelenti, a Szekesdoboka vármegyei Csomafalván a csendörs letartóztatott egy egyént, akire a körözölevélben leirt személyleírás tökéletesen ráillik. A kolozsvári központi rendörség két detektívet küldött ki Csomafalvára, hogy a letartóztatott Korozsánt behozzák a központi rendörségre.

Házasság. Schwarz Henrik és özv. Kincs Dávidné szül. Hoffmann Aranka ezuton tudatják f. év és hó 29-án Sibiuuban történt egybekelésüket.

A nagyváradi „Ivria“ Ben Jehuda-estéje Tudósítónk jelenti: Szépszámu intellektuel hallgatóság jelenlétében tartotta meg a Kereskedelmi Csarnokban kedden Eliezer ben Jehuda héber nyelvész emlékének szentelt héber kulturestélyt a nagyváradi Ivria héber kulturegyesület Ráth Efraim elnök magasszárnyalásu beszédében méltatta Eliezer ben Jehuda jelentőségét, aki a zsidó nép élő nyelvésze tette a klasszikus héber nyelvet. Justh Mész nívós előadásban ismertette a kiváló nyelvész életétörténetét és lelki momentumait alapján fejlődésének egyes fázisait motíválta. Klein Maier lendül tes beszédében mutatott reá, hogy a föld és nyelv oszthatatlan egysége nélkül az élő zsidó nép nem is képzelhető el. Ifj. Vajda István hatáson szaralta el Eliezer ben Jehuda emlékének szóló költeményét. Weisz Ilonka a nagy hebraistának küzdelmeit méltatta mindazokkal szemben, akik a nyelvi reneszánszot egáccsolni törekedtek. Groz Péter mély érzéssel d-klarálta Cernochovszky egyik gyönyörű héber költeményét. Weisz Kálmán, aki a közelmúltban tört vissza Erec Jiszráélből, a szent föld politikai, kulturális és gazdasági megújodásáról tartott mélyhatású héber referátumot. Jehuda-Lév palesztinai kereskedő, aki jelenleg Nagyváradon idözik, örömet és kellemes meglepő dést fejezte ki a biztató héber nyelvi megújulás fölött. A nivós kultures: Ráth Efraim buzdító szavai után a késői órákban ért véget.

Orvosi hír. Dr. med. Emanuel Fried a frankfurti V. Bergmann-iskola tanítványa, a wieni Wenckebach-, a frankfurti v. Bergmann belklinikán, a pesti zsidókörház ideosztályán és röntgenlaboratóriumában nyert többévi kiképzés után, Nagyváradon az Ullmann palotában (Nagypiac tér 11 A) mint belorvos letelepedett. Fogad belteteket d. e. 9-10, d. u. 2-4.

* Purgó csak eredeti dobozban valódi. 4

Kár minden kísérlet, mert

BLATT

harisnyái a legjobbak

* **Könyvujdonságok.** J. Brousson: Anatole France papucsban 200 lej, Mereskovszkij: Péter és Alexej 240 (kötte 320), Koppányi Tivadar: A biológia modern problémái 110, Oláh Gábor: Patkánybűvölő (új versek) 100 lej. Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

* **Brassóban** hirdetések, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéz az Uj Kelet brassói képviselője, az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 32.

HYPEROL

fertőtlenít, megvéd torokfájástól

SZÁV Z TABLETTA

Kapható mindenütt.

szavolta nagy nagyvas ünnepi Makkabeusok ni honfoglalás om" című érnzmust, annak neknek chalucob ob chaluctelep Kies Arnold: ések elszava mok között a ünneplőben a és Károly miatt, akik inditsanak vonatkozólag a konfliktus. a konfliktus. rikai adósrájón Amari fogják kinevisszahívják.

okok

okok

pektorok je okok jelentős it tannya

mcak a rtékben a ató.

pi-kolai tan s lyos követ- jár a tanulók rökök számot fellétséggel, nek. Az ére- lja ugyan a edes tenitnak hogy a rendel- A min'ster többé ilyen

Dr. Pálmai ch Nandorné. éné, London é, Neumann Málné, Ripp- dos Izra dr. a, hogy min- tyegyajtáskor

előfizetéseket Kelet nagy- redévi emlék-

ásár

kkal

Lei 25
 Lei 58
 Lei 69
 Lei 98
 Lei 125

szám

választék.

tittat.

KÖZGAZDASÁG

288 millió aranykoronás veszieség érte a budapesti részvénytőzsdét

1925 január 1-én 900 — ma pedig csak 612 millió aranykoronát érnek a budapesti tőzsdén jegyzett részvények

(Cluj-Kolozsvár, december 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Magyarország gazdasági történetében, különösen a háború befejezése óta, legnagyobb jelentősége van az 1925-ös évről. Ennek az évről nemcsak azért van jelentősége, mert a szanálási program, bárha nagyobb áldozatok árán is, ezalatt az idő alatt komoly eredményeket tudott elérni, miáltal olyan helyzet alakult ki, mely lehetővé teszi a teljes konszolidált viszonyok felé való orientálódást, hanem azért is, mert az első esztendő ez a háború után, amely következtetni enged Magyarország gazdasági helyzetére.

Az inflációs időkben például alig lehetett megállapítani valamely vállalat rentabilitását. A tőzsdét, amely erre hivatott lett volna, ezekben az időkben tisztán a spekuláció irányította, ami viszont aligha alkalmazkodott a részvényértékek megállapításánál a tényleges értékekhez, ami aztán azt eredményezte, hogy egyes nonvalórisokat a való részvényeknél is magasabbra értékelték. A korona-stabilizálás természetesen megmozdította a gazdasági életet, amely seholsem érezte annyira hatását, mint a tőzsdén, ahol legféltelmesebbül virult a spekuláció.

A tőzsdé krízise szaktekintélyek véleménye szerint azonban még nem érte el a kulminációját és a részvényértékek további eséskérésével számolnak. Az alábbi táblázat szemlélteti a képzet nyújt arról, hogy 1925-ben, tehát a szanálás évében milyen veszieség érte a tőzsdéi értékeket. A táblázatban csak ugynevezett valóris vállalatok részvényei ennél is nagyobb veszieséget szenvedtek:

| | 1925 január 2. koronákban | 1925 dec. 25. koronákban | Külön- bírál- tás % ban |
|-------------------|---------------------------------|--------------------------------|----------------------------------|
| Magyar hitel | 505.000 | 300.000 | 41 |
| Kereskedelmi Bank | 1.130.000 | 840.000 | 26 |

Hivatalosan közzétették az új postai díjszabást

A külföldi forgalomban nem emelkedett a tarifa

(Cluj-Kolozsvár, december 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentettük már, hogy a posta vezérigazgatóság január elsejével felemeli a postai díjszabást. A kolozsvári igazgatóság ma hivatalosan közli az új tarifákat, melyeket teljes egészében alább közlünk. Az élebeléptett új díjszabás némileg eltér a bukaresti jelentések alapján általunk is már közölt tarifáktól és egyik lényeges módosítása, hogy csupán a belföldi forgalom tarifáit emeli, míg a külföldi küldemények díjszabásai változatlanok maradtak.

Az új postatarifa szerint egyszerű levél husz gramig 3 lej, minden husz gramon felül 1 lej. Levelezőlap 1 lej, képeslevelezőlap 2 lej. Mindenféle nyomtatvány ötven gramonként 50 bani. Tankönyvek, szépirodalmi könyvek, újságok, hirdetések, amelyek Romániában lettek nyomtatva és amelyeket a postán szerzők, kiadók, könyvkereskedők vagy újságírók adnak fel, minden ötven gram után 10 bani. Minden más küldemény postai tarifája 50 gramonként 2 lej. Vakok részére szolgáló nyomtatványok 1000 gramonként 25 bani. Üzleti nyomtatványok százötven gramig 3 lej, százötven gramon felül minden ötven gram után 50 bani. Árufelül minden száz gramig 2 lej, szonfelül minden ötven gram után 50 bani. Ajánlott levél 6 lej. A fenti társakon kívül még 25 bani segélybélyeg is járul. Átvételi értesítés ára 6 lej, egy reklá-

| | | | |
|-----------------------|-----------|-----------|--------------|
| Hízaai Takarékpénztár | 3.200.000 | 1.800.000 | 45 |
| Ganz Danubius | 3.450.000 | 1.900.000 | 43 |
| Egyesült Szén | 3.350.000 | 2.500.000 | 25 |
| Salgó | 560.000 | 400.000 | 30 |
| Rima | 150.000 | 97.000 | 38 |
| Magyar cukor | 2.500.000 | 1.300.000 | 48 |
| Naschitz | 2.200.000 | 1.325.000 | 40 |
| | | | átlagban 37% |

Az értékvesztés tehát átlagban 37 százalékos volt.

Az értékvesztés ideje alatt azonban, szórányosan bár, de fordultak elő árfolyam-emelkedések is. Lényegesebb értékjavulást értek el az alábbi részvények:

| | 1925 január 2. korona | 1925 dec. 2. korona | Nyeres. % ban |
|----------------|-----------------------------|---------------------------|------------------|
| Urikányi | 990.000 | 1.100.000 | 11 |
| Részvény sör | 400.000 | 580.000 | 45 |
| Viktória malom | 280.000 | 380.000 | 35 |
| Nova | 180.000 | 240.000 | 35 |

Ezek az emelkedések azonban nem jöhettek komoly számításba, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy a budapesti értéktőzsdén jegyzett részvények értéke ez év januárjában 12.950 millió aranykoronát tett ki, mely összeg kerekben 900 millió aranykoronát tesz ki, míg ezzel szemben ugyanezen részvények mai értéke alig tesz ki többet 8810 milliárd papírkoronánál, mely aranykoronában 612 millió tesz ki.

A tőzsdéi értékek vesztesége tehát 1925-ben 4140 milliárd papírkorona, vagyis 288 millió aranykorona. Ennél a nagyarányú veszteségnél azonban nemcsak belföldi, hanem külföldi tőke is érdekelve van, mely annak idején tekintélyes összegek erejéig angasztotta magát a magyar részvénytőzsdén.

védelméről szóló törvényjavaslatot. A törvény szerint a hatósági engedély nélkül a munkaadók nem alkalmazhatnak, vagy nem foglalkoztathatnak olyan munkást, aki nem osztrák állampolgár, vagy nem tartózkodik állandóan legalább 1923 január elseje óta az országban. Olyan államok polgáraitra, amelyekkel a külföldi munkások foglalkoztatására vonatkozó államközi megegyezések létesültek, vagy létesültek, a törvény rendelkezéseit csupán annyiban alkalmazták, amennyiben ezekben az egyezményekben erre vonatkozóan nincs rendelkezés. Az ellenzék kérésére a törvényben rendelkezéseket vettek fel, amelyek a politikai menekültek menedékjogaikat biztosítását célozzák.

Mégis felosztják a vasuti üzletvezetősegeket Bukarestből jelentik: Téves híradások alapján az összes lapok megírták, hogy nem osztják fel a vasuti üzletvezetősegeket. Ezzel szemben a tény az, hogy a vasuti igazgatók érdekelten véglegesen el lett határozva az üzletvezetősegek felosztása és helyüket az ország különböző városiban felállítandó, összesen tizenöt forgalmi felügyelőség fogja betölteni lényegesen szűkebb hatáskörrel. Erdélyben az új forgalmi felügyelőségek székhelye Kolozsvár, Arad, Temesvár, Marosvásárhely, Nagyvárad és Brassó lesz. Mint értesülünk, a Kolozsvárt felállítandó forgalmi felügyelőség kebelében egy új vezérigazgatót, egy személyzeti és egy pályafentartási osztályt állítanak fel, míg a személyzeti osztály, kereskedelmi és jogügyi osztály megszűnik, illetőleg közvetlenül a bukaresti központnak lesz alárendelve. Az új felügyelőségek január 15-én kezdik meg működésüket.

A Fischer-féle üvegáruház új helyiségében. Az erdélyi vásárlókörzések előtt ez a cég előnyösen ismert Fischer-féle üveg- és porcellán áruház az elmúlt napokban a cég Calea Rag. Ferdinand (Wesselyi utca) 6. szám alatti házába helyezte át üzletelhelyét. Az új üzlet valóságos látványossága Kolozsvárnak. A teljes újjászervezett, világvárosi nivón álló áruház művelési porcellán- és üvegáruházban olyan gazdag leírást tart, amely még a legkényesebb ízlésű körzéseknek is fölöslegessé teszi, hogy ezirányú szükségletét a külföldről szerezzék be. Valamennyi világhírű márka képviselve van a Fischer-üveg- és porcellán-áruházban, de különösen a híres Rosenthal-porcellánokból van igen változatos készlet. A Fischer-cég új áruházában is a régi üzleti elveket kívánja érvényre juttatni, amely az árak minőségében és az ács szoliditásban jutott kifejezésre.

Broadcasting rádió hallgat az egész világot



Engedéllyel együtt azonnal szállít Broadcasting erdélyi és bánáti vezérképviselője Cluj Str. Jorga 3. (Generala palota).

málási lap ára 6 lej. A poste restante küldemény póttaxája 4 lej. Egy postafiók havi bérlete 100 lej.

Mindazon küldemények, levelek, újságok stb., amelyek nincsenek fejbélyegezve, nem lesznek kézbesítve, az esetleg kevés bélyeggel felcserélt küldemények a címzett terhére minimum 2 lejjel lesznek büntetve. Összes lejjel utánvétel póttaxája 1 lej, ezer lejjel 2 lej, ezer lejjel felül pedig 5 lej. Küldemény díj megegyezik az utánvétel póttaxájával. Pénzes utalvány 3 lej az összegek utáni díjazás a régi marad. Távirati utalvány 20 lej, sürgős 60 lej, csomagküldemények kilogramja 8 lej. Azon csomagok, amelyek tanulmányi, szépirodalmi vagy tudományos könyveket tartalmaznak, kilogrammonként 4 lej. A faktasz kilogramja 4 lej. Az értékkel ellátott csomagok taxája változatlan marad. Megérkezési értesítés 3 lej. Távirat szavankint 1 lej, sajtónak 90 bani. Kombinált címzések évi taxája 500 lej.

Telefonfelszerelés városi körletre 3000 lej. A telefonbérletek eddigi taxái továbbra is érvényben maradnak. Közvetlen interurban háromperces beszélgetések 4 lej, a vármegye területén 10, szomszédos vármegyékkel 20 és távolos vármegyékkel pedig 40 lej. Sürgős telefonbeszélgetések díja a fentiek háromszorosa. Éjjeli telefonbeszélgetések és táviratok díja egyenlő az éjjeli táviratok díjával. Illetőleg telefonbeszélgetések díjazásával.

A belföldi munkások védelme Ausztriában. Bécsből jelentik: A szociális igazgatóság bizottsága elfogadta a belföldi munkások

Breuer

Uri divat és kalapkülönlegességek üzlete, férfi és női keztyűk nagy választékban.

Cluj, Piata Unirei 8.

Hallo 8-77 Unio gőzmosó!

Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautójukat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt.

Hallo 8-77

Termény... márról jelentik: mári gabonapiac... hangula, melyne... 910 lej. A rozs... ban élénkebb vo... lej körül váltako... geriben semmi ü... 800-820 lej. Uj... képes áru iránt...

Ma tartj... iparkamara. M... órákor teljes tan... reskedelmi és ip... melyben többek... tag megválasztás... Uj Kelet. Határo... tilést 31-én dél... tartani, még ped... telintet nélkül.

Nem lép... felemlit nyerso... A magyar kormá... benzin, petróleum... Azonban éppen H... Dumák meg, hogy... Romániát először... Ezek a tárgyaláso... kormány felfügge... 1926 július elsej... akarják felhasznál... szerződést kössz... szabályozzák.

A lej: Zürich... pesten... Kolozsvár... ratlanul megszül... zise ellenére is... észlelhető Az ár... Bécs 30-60... pest 328-328... 42-10, Newyork... 1056, Milánó 8-8... Zürich. Zár... 207-95, Newyork... 1882-00, Milán... pest 72-50, Bé... Varsó 57-50, Bé...

Bukarest... a forgalom... Bukarest... márká 51-00, sterling 1040, f... 41-00, olasz li... 880, dollár 216... schilling 31-00, f... 6-30, belga fran...

Az érdek... közönség sz... raktárunkat... a mai napon... utca) 9. szá...

Rendki... I-a szines... Selyem ele... mabb k... WEIS... kalap... ban, Cluj,

Hirdess

Terményiárai Szatmáron. Szatmárról jelentik: A múlt hét folyamán a szatmári gabonapiacra buzában szilárdabb volt a hangulat, melynek ára vagonételekben 900-910 lej. A rozs ára tartott, 590-600 lej. Zabban élénkebb volt az érdeklődés, itt 500-530 lej körül váltakoztak az árak. Árpában és tengeriben semmi üzlet nem volt, napraforgómag 800-820 lej. Új tengeriben csak száraz, örlöképes árú iránt volt kereslet.

Ma tartja tanácsülését a kolozsvári iparkamara. Ma, kedden délután három órákor teljes tanácsülést tart a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara. A tárgyszorozatot, melyben többek között a tizenhárom levelező tag megválasztása is szerepel, már közölte az Új Kelet. Határozatképesség esetén a tanácsülést 31-én délelőtt 10 órákor fogják megtartani, még pedig a megjelentek számára való tekintet nélkül.

Nem léptek életbe a magyarországi felemeit nyersolajvámok. Budapestről jelentik: A magyar kormány, amint megírtuk, felemelte a benzín, petróleum, fűvénylej és kenőolaj vámját. Azonban éppen Románia részéről tárgyalások indultak meg, hogy ezeket a vámmeléseket, amelyek Romániát elősorban érintették, ne léptessék életbe. Ezek a tárgyalások sikerre vezettek, amennyiben a kormány felfüggesztette ezen vámok életbelépését 1926 július elsejéig. Ezt az időt bizonyára arra akarják felhasználni, hogy velünk kereskedelmi szerződést kössenek és ebben a petróleumbevitel szabályozzák.

TÓZSDE

December 28 án

A lej Zürichben 240 00, Párisban 12 80, Budapesten —, Bécsben —

Kolozsvár. Az őrmepek után a kereslet várakozással megszilárdult és a lej változatlan külföldi piaca ellenére is az egész piacon nagy sűrűdülés észlelhető. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30 60-30 80, Prága 6 42-6 46, Budapest 323-328, Páris 7 80-7 95, Zürich 41 90-42 10, Newyork 216 00-218 00, London 1053 1056, Milánó 8 80-8 95.

Zürich. Zárlat: Berlin 123 10, Amsterdam 207 95, Newyork 517 25, London 2508 50, Páris 1882 00, Milánó 2090, Prága 1632 00, Budapest 72 50, Belgrád 917 50, Bukarest 240 00, Bécs 57 50, Bécs 53 10.

Bukarest. Devizák: A mai napon született a forgalom.

Bukarest. Valuták: Napoleon 830 német márká, 51 00, leva 1 48, török líra 1 15, font sterling 10 40, francia frank 8 30, svájci frank 41 00, olasz líra 9 00, drachma 2 65, dinár 850, dollár 216 50, lengyel forint —, osztrák schilling 31 00, magyar korona 30 50, cseh korona 0 30, belga frank —, holland forint —.

Értesítés.

Az érdekeltek és az igen tisztelt vevőközönség szives tudomására hozzuk, hogy raktárunkat a Nagypiac-tér 5. szám alól a mai napon Str. Alexandriei (volt Teleki-utca) 9. szám alá helyeztük át.

Tisztelettel

„VENUS”
saját készítményű férfi és női fehérrémű árukat
ORADEA

Rendkívüli alkalmi árak!

I-a színes french ing csak 260 lej
Selyem elejű ingek, legfinomabb kivitelben csak .. 350 lej

WEISS SIEGFRIED

kalap- és uridivat áruházában, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 10 sz.

Hirdessen az Uj Keletben

Utikölsége megtérül az árdifferencián, ha **kárpitos anyag** szükségleteit **Back Bernát Oradea-M. Piața Regina Maria 1 sz. atatt szerzi be.**

butort, zongorát

Marosvásárhelyre és környékére **SZÉKELY és RÉTI**
Közéleveszi butorgyár részv.-társ. butortermelői üzemének termékeit legelőször itt szerezték be.

Gabella-jegyek Révész Ernő

könyvnyomdája — Marosvásárhely
A héber nyelv gyors és könnyű elsajátítására legalkalmasabb a közismert és nagyszertően bevált **Ráth-féle**

„שפת עמנו”

héber-magyar nyelvkönyv, mely beszerezhető 140 leierért, +10 leier portódíjért, a Ráth-könyvek nagyromániai képviselőjénél a

„SAFRUTH”

zsidó könyvkereskedésben
Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér 39)
Könyvkereskedők és egyesületek kedvezményben részesülnek

Lélegzetet
végy egy **VALDA PASTILLAVAL**
szánkban
MÉGGÉ A HIDEG, NYESSÉG ÉS BACCILLUSOK TELLE
Ezen készítmény fertőtlenítő szerrel impregnáljuk a legerősebb részeket is és megvédi a tórct, mellét és tüdőt mindenféle inflamatio, sérülés és megtámadás ellen
GYEREKEM, FELNÖTTEN ÉS ÖREGEM
vegyétek azonnal és tartózkodjtok mindig kéznél!
A doboz facsimilje →
Kapható minden gyógyszerüzemben



Csakis a H. CANONNE, Paris francia felírású doboz valódi

Timișiana

Banca de credit și economii S. A.
Secția Deviselor — **Timișcara.**

1926. évi

hirdetéseinek feladása előtt saját érdekében **kérjen árajánlatot a Hermes irodától**
Cluj, Hotel Central. — Telefon 11-01.

Siessen a Magasin Elysee-
be, Cluj, Cal. Regele Ferdinand No 22.
(volt Wesselényi Miklós utca)
Ahol üzletá szervezés miatt az **összes rövid és kötött árakat** női, férfi és gyerek harisnyák, kesztyűt, hímzés, csipkék-t, kalapbárány, kalapkelleket és az összes raktáron levő árut, amíg a készlet tart **rendkívül olcsó áron árusítjuk**

Gladys
cipőkrémmel drágább van,
de jobb nincs.



Valódi angol szövetkülönlegességek raktáron minden angol és francia úri szabóság, Cluj, Calea Victoriei 2 sz. (volt Eisenstädter-szácsüzet)

Raglanok
öltönyök,
gyerek-kosztümök
Neumann M.
férfi- és fiuruha-áruhaza
Cluj, Piața Unirii (Főter) 14

Menyasszonyok izléses ajándéktártyák. Brilláns ékszerek. Dismütártyák. Jeggyűrűk. Divatos függők. Arany karórák
Élecsünye!
és bármilyen ékszer- és órárut szolid áron, dus választékban talál
LÖBLÁKOS
ékszerésznél, Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 16. Szemben a Renaissance áruházzal

dió
állit Broad-
képvelele
erala palota.
8.
10 8-77

